

KONTROLLUTVALGET FOR KOMMUNIKASJONSKONTROLL

Oppnevnt ved Kgl. resolusjon 19. juni 2009 i medhold av straffeprosessloven § 216h

ÅRSRAPPORT 2009

1. MANDAT OG OPPNEVNING
2. UTVALGETS SAMMENSETNING
3. SAMMENDRAG AV FAKTISKE OPPLYSNINGER OM KK-KONTROLL
4. UTVALGETS KONKLUSJONER
5. UTVALGETS VURDERING AV KK-BRUKEN I NORGE I 2009
6. NØDRETT
7. STRAFFELOVEN § 60 A

1. MANDAT OG OPPNEVNING

Kommunikasjonskontroll (ofte omtalt som KK) er normalt skjult telefonavlytting og innhenting av trafikkdata dvs. hvilke telefoner som er i kontakt med hverandre, når og hvor. Særlig telefonavlytting regnes som et vesentlig inngrep i personvernet, og politiets bruk av denne etterforskningsmetoden er derfor nøye lovregulert.

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll (KK-utvalget) har til oppgave å kontrollere at politiets bruk av kommunikasjonskontroll skjer på lovlig måte, at bruken begrenses mest mulig og at reglene for taushetsplikt, oppbevaring og tilintetgjøring blir fulgt. Hjemmelen for utvalgets arbeid er straffeprosessloven og kommunikasjonskontrollforskriften.

Kommunikasjonskontrollutvalget er oppnevnt av Kongen i statsråd og arbeider selvstendig dvs. at utvalget bare kan motta instruksjoner fra Kongen i statsråd. Slike instruksjoner er ikke gitt. Alle i politiet og påtalemyndigheten har plikt til å forklare seg for utvalget.

Utvalget kan behandle alle former for kommunikasjonskontroll unntatt saker knyttet til rikets sikkerhet som behandles av EOS-utvalget..

I verserende enkeltsaker er det domstolene som tar standpunkt til politiets begjæring om kommunikasjonskontroll. KK-utvalget foretar en mer helhetlig kontroll i ettertid. Dette skjer bl.a. ved gjennomgang av kommunikasjonskontrollrapportene fra politidistriktene, inspeksjoner ute hos politiet og behandling av enkeltsaker på eget initiativ og etter klage fra enkeltpersoner eller advokater.

I 2009 ble det ved Kgl. resolusjon oppnevnt et helt nysammensatt utvalg som har vært i arbeid siden september 2009. Det nye utvalget har tatt sikte på et økt aktivitetsnivå og større offentlig åpenhet om utvalgets arbeid. Dette innebærer bl.a. at det utføres et økt antall inspeksjoner, at årsrapporten er mer omfattende, og at rapporten i år i sin helhet er bygd opp slik at den er offentlig.

2. UTVALGETS SAMMENSETNING

Tingrettsdommer Finn Haugen (leder)
Professor i psykologi Monica Martinussen
Tingrettsdommer Randi Carlstedt
Førsteamanuensis, kst. lagdommer Jon Petter Rui
Advokat Steinar Mageli (vara)

Rådgiver i Justisdepartementets lovavdeling, nå dommerfullmektig, Knut-Fredrik Hustad er utvalgets sekretær.

Det nåværende utvalget har medlemmer som til daglig er dommere, professor i psykologi, forsker og advokat. Deres bakgrunn er i tillegg erfaring fra påtalemyndighet og politiledelse, som offentlig forsvarer og praksis fra regjeringsadvokatembetet, egen advokatvirksomhet og offentlig administrasjon.

3. SAMMENDRAG AV FAKTISKE OPPLYSNINGER OM KK-KONTROLL

Det er i 2009 brukt kommunikasjonskontroll i medhold av straffeprosessloven i 195 saker. Dette omfatter 1030 telefoner/andre kommunikasjonsanlegg og gjelder 436 mistenkte. Dette er noen flere saker og flere mistenkte enn i 2008, men noe lavere antall telefoner enn året før.

I 2009 er det 12 saker der tingretten har avslått politiets begjæring om kommunikasjonskontroll. I fire av disse sakene er det gitt samtykke etter anke til lagmannsretten. I to saker der samtykke ble gitt av tingretten, har forsvareranke medført at lagmannsretten har avslått begjæringen om kommunikasjonskontroll.

I ca. 40 % av telefonavlyttingene er det foretatt hurtigkopling etter beslutning av påtalemyndigheten. Alle hurtigkoplingene i 2009 er oppgitt etterfølgende godkjent av tingretten.

Nærmere 80 % av avlyttingene i 2009 gjaldt narkotikakriminalitet. De øvrige avlyttingene gjaldt et bredt spekter av annen alvorlig kriminalitet bl.a. drap, organisert kriminalitet, seksuelle overgrep mv.

I nesten halvparten av sakene ga kommunikasjonskontrollen etter politiets oppfatning konkrete resultater i form av pågripelser, beslag eller viktig informasjon. I noen av sakene er det fremkommet overskuddsinformasjon dvs. opplysninger om annen alvorlig kriminalitet enn den kommunikasjonskontrollen var knyttet til.

Romavlytting er i 2009 brukt i et begrenset antall saker. I noen av disse sakene er det påtalemyndighetens vurdering at det har fremkommet verdifull informasjon, og i andre har det ikke vært reell nytteverdi.

Når det gjelder de nærmere enkeltheter og spesifikasjoner av tallmaterialet, viser utvalget til Riksadvokatens årsrapport som er gradert strengt fortrolig. Sammenstillinger av tidligere års hovedtall fremgår dessuten av NOU 2009:15 "Skjult informasjon – åpen kontroll".

Utvalget har fra september til desember 2009 bl.a. foretatt inspeksjoner i to av de største politidistriktene, hatt møte med Riksadvokaten, hatt møte og gjennomgang hos det største teleselskapet, gjennomgått et meget betydelig antall enkeltrapporter om foretatt kommunikasjonskontroll, gjennomgått Riksadvokatens kvartalsrapporter, hatt møte med justisministeren, utarbeidet en særskilt redegjørelse om kommunikasjonskontroll i forbindelse med nødrett, deltatt på EOS-seminar og behandlet et antall klagesaker. Utvalgets aktivitet har fortsatt i 2010 slik at rapporten også bygger på utvalgets erfaringer i første kvartal 2010.

4. UTVALGETS KONKLUSJONER

Kommunikasjonskontroll i form av avlytting og innhenting av trafikkdata er på den ene side meget egnede metoder til å oppklare kriminalsaker, og er på den annen side inngrep i personvernet.

Det er utvalgets oppfatning at politiets bruk av kommunikasjonskontroll gjennomgående er forsvarlig og godt begrunnet. Politiet har reell nytteverdi av avlyttingene i omtrent halvparten av sakene. Det må karakteriseres som tilfredsstillende. Det er ikke registrert åpenbart misbruk av metoden, men utvalget er imidlertid kritisk til bruken i noen konkrete saker og til varigheten av avlyttingen i noen saker. Se nærmere om dette under pkt. 5 nedenfor.

Etter forutgående kontakt mellom utvalget og justisminister Knut Storberget sendte utvalget den 1. desember 2009 en særskilt redegjørelse til Justisdepartementet vedrørende kommunikasjonskontroll begrunnet i nødrett. Utvalget konkluderte med at legalitetsprinsippet, Den europeiske menneskerettighetskonvensjonens artikkel 8 og en konkret Høyesterettskjennelse alle forutsetter klar lovhjemmel for bruk av kommunikasjonskontroll og at "nødrett/nødrettsbetraktninger" etter utvalgets oppfatning ikke er tilstrekkelig rettsgrunnlag for bruk av kommunikasjonskontroll. Dette forsterkes av at slik kommunikasjonskontroll ikke er underlagt domstolskontroll. Utvalget er av den oppfatning at det er behov for kommunikasjonskontroll i en del nødtilfeller, men at også slik bruk må forankres i konkret lovhjemmel og i tillegg underlegges domstolskontroll på lik linje med andre kommunikasjonskontrollsaker. Se nærmere om dette under pkt. 6 nedenfor.

Innføringen av straffeloven § 60 a ("mafiaparagrafen") med tilhørende økte strafferammer har gitt utvidet mulighet for avlytting overfor bl.a. særlig alvorlig vinningskriminalitet. I den innledende fasen av en etterforskning er det etter utvalgets oppfatning normalt ikke tilstrekkelig faktisk informasjon i sakene til at politiet og deretter domstolen på forsvarlig grunnlag kan avgjøre om det er relevant med bruk av

§ 60 a. Slike vurderinger blir på dette stadium i for stor grad antakelser. Utvalget er derfor av den oppfatning at en henvisning til § 60 a ikke i seg selv bør gi grunnlag for avlytting, men utvalget ser at det kan være behov for kommunikasjonskontroll også i enkelte meget alvorlige saker med ordinær strafferamme under 10 år. En mulighet kan være at det innføres en adgang til tidsbegrenset kortvarig avlytting i slike saker og slik at § 60 a ikke lenger er relevant i kommunikasjonskontroll-sammenheng. Se nærmere om dette under pkt. 7 nedenfor.

Etter utvalgets oppfatning bør alle saker med skjult metodebruk dvs. alle saker der metodebruken i kortere eller lengre tid hemmeligholdes overfor mistenkte, underlegges etterfølgende kontroll av et utvalg tilsvarende kommunikasjonskontroll-utvalget. Dette gjelder for eksempel saker om hemmelig ransaking som kan være innbrudd i bolig med tilhørende ransaking som en periode holdes skjult for mistenkte. Ved etterkontroll i et utvalg kan den konkrete metodebruken vurderes ut fra helheten i den ferdige saken – i motsetning til domstolsbehandlingen som er en straksavgjørelse ut fra situasjonen på dette tidspunkt. Også det faktum at andre skjulte metoder ikke krever bistand fra tredjeperson slik som kommunikasjonskontroll krever medvirkning fra et teleselskap, tilsier etterkontroll. Da antallet slike saker er begrenset, synes det urasjonelt med et nytt eget utvalg for dette. Sakene kan hensiktsmessig legges inn under kommunikasjonskontrollutvalget. Et systematisering av disse sakene med henblikk på etterkontroll vil medføre noe merarbeid for politiet.

Det bør klargjøres i straffeprosessloven at alle skjulte forsvarere dvs. forsvarere som ikke gjøres kjent for den mistenkte i henhold til straffeprosessloven § 100 a, generelt har adgang til å ta kontakt med utvalget uten å være hindret av forholdet til taushetsplikten.

Utvalget er av den oppfatning at det bør utredes måter å redusere de samlede utgiftene til tolking i avlyttingssaker. Slike kostnader er sterkt økende. I dag er det ikke uvanlig at dagevis med avlytting som må tolkes, først blir tolket hos politiet minst én gang – ofte flere ganger på grunn av kvalitetssikringen. Dernest foretas det tolking for hver forsvarer som ikke uten videre har tillit til at den av politiet foretatte tolkingen har vært nyansert nok. I tillegg kan det bli tolking i retten. Vesentlige deler av disse tolkingene omfatter dessuten uvesentlige telefonsamtaler med helt andre temaer enn kriminalitet.

Senest i tilknytning til at det blir tatt ut tiltale, får de tiltaltes forsvarere tilgang til lydopptakene og gjennomgår disse med sine klienter. Opptakene inneholder ofte sensitiv informasjon om andre personer uten betydning for straffesaken – opplysninger som normalt ikke ville ha kommet frem av hensyn til personvernet. Dette innebærer at slike opplysninger kan misbrukes. Det bør utredes hvordan risikoen for misbruk kan reduseres samtidig som tiltaltes rettssikkerhet blir ivaretatt.

Kommunikasjonskontrollforskriften inneholder detaljerte regler om hvordan utvalget skal svare på forespørsler fra enkeltpersoner om de har vært utsatt for kommunikasjonskontroll. Formuleringen som etter forskriften skal brukes overfor dem som ikke har vært avlyttet, er uegnet som avklarende informasjon idet de fleste vil oppfatte formuleringen som en indirekte bekreftelse på at det er foretatt kommunikasjonskontroll – hvilket da ikke er riktig. Utvalget foreslår derfor at forskriften endres på en slik måte at utvalget får adgang til selv å utforme et konkret egnet svar, og at den

generelt oppdateres.

Beskyttelsesinstruksen antas å gjelde politidokumentene i kommunikasjonskontroll-saker som derved av politiet graderes "strengt fortrolig". Ved at beskyttelsesinstruksen gjelder overfor forvaltningen og ikke domstolene, oppstår det uklarhet med hensyn til domstolens gradering, journalføring og saksbehandling av rettslige kjennelser i kommunikasjonskontrollsaker. Etter forskrift om offentlighet i rettspleien skal det ikke gis opplysning om rettsmøter i kommunikasjonskontrollsaker, og det skal ikke gis utskrift av kjennelser i disse sakene, men i tillegg synes beskyttelsesinstruksen praktisert av domstolene – formodentlig fordi man har sett et behov for gradering av rettens kjennelser og tilhørende saksbehandling. Utvalget anbefaler at regelverket blir gjennomgått med henblikk på en behovsvurdering og klargjøring.

5. UTVALGETS VURDERING AV KK-BRUKEN I NORGE I 2009

Etter utvalgets vurdering er politiets bruk av kommunikasjonskontroll gjennomgående forsvarlig og godt begrunnet.

Når utvalget kan trekke en slik konklusjon, er dette på bakgrunn av et samvirke av en rekke faktorer, der utvalget vil vise til noen av dem:

- Norge har generelt en høy faglig og etisk standard i politiet.
- Regelverket, saksbehandlingen og gjennomføringen er lagt opp slik at avgjørelsene om å begjære bruk av kommunikasjonskontroll blir behandlet og kvalitetssikret på flere nivåer i politiet. Etterforsker, etterforsningsleder, politijurist, og politimester eller visepolitimester er direkte involvert i beslutningsprosessen. Ansvarer ligger ikke bare formelt på politimesteren, men beslutningen om kommunikasjonskontroll fattes av og undertegnes av politimesteren eller visepolitimesteren.
- Politiet ønsker å ha en godt underbygd sak når det ber om rettens tillatelse. Alle kommunikasjonskontrollsaker knyttet til etterforskning behandles av domstol.
- Ved domstolsbehandlingen oppnevnes en skjult forsvarer som uttaler seg om saken, og som også har ankerett. I mange av de sakene som etterforskes, er det involvert flere telefoner og det lyttes i mer enn fire uker. Derved vil flere dommere få sakskomplekset til behandling.
- For å sette i gang avlytting krever dette medvirkning fra teleselskap som krever lovbestemt dokumentasjon for å iverksette avlyttingen.
- Ressursbruken i kommunikasjonskontrollsaker er meget stor. Det kreves betydelig etterforsningskapasitet til å lytte, til å bearbeide og forstå informasjonen, til å foreta oppfølgende ordinær etterforskning, til å spane og ofte påløper det betydelige tolkeutgifter. Politiet vil derfor styre ressursbruken mot de viktige sakene der oppklaring er realistisk.

- All kommunikasjonskontroll skal innrapporteres til Riksadvokaten både straks den finner sted og ved kvartalsrapporter. Høyeste påtalemyndighet fører derved en overordnet kontroll med kommunikasjonskontrollbruken i Norge. Ved rundskriv legger Riksadvokaten føringer for hvordan slike saker skal behandles.
- Kommunikasjonskontrollutvalget foretar inspeksjoner i politidistriktene og gjennomgår da på stedet formelle og faktiske rutiner, tekniske anlegg og drøfter arbeidet med slike saker med dem som behandler dette til daglig. Utvalget gjennomgår også enkeltsaker som av ulike grunner oppfattes som interessante. Alle i politi og påtalemyndighet har forklaringsplikt for utvalget.

Som en helhet gir dette generelt en høy grad av rettssikkerhet i slike saker. Det fremmes derfor stort sett bare begjæringer om avlytting i saker som politiets ledelse oppfatter som saker som forventes å føre til domfellelse og strenge straffer. Dette er også bakgrunnen for at domstolene etter eventuell ankebehandling bare gir endelig avslag i ca. én prosent av avlyttingsbegjæringene.

Imidlertid finnes det enkelttilfeller der utvalget er av den oppfatning at politiet har fremmet begjæringer om avlytting i saker som ikke skulle ha vært gjenstand for avlytting. For det første viser utvalget til omtale av dette i punktene nedenfor om nødrett og straffeloven § 60 a. For det andre har utvalget under behandling to konkrete saker der det synes å være slik at det foreligger brudd på regelverket. For det tredje vurderer utvalget en sak der politiet fikk avslag i tingretten, men medhold i lagmannsretten – en sak der det neppe burde ha vært fremmet begjæring om avlytting idet sannsynligheten for at avlytting ville gi resultat, var meget liten. For det fjerde har utvalget i noen tilfeller påpekt svakheter i saksbehandlingen.

Når det gjelder hurtigkopling dvs. at kommunikasjonskontroll blir iverksatt av politiet før det foreligger rettslig kjennelse, synes antallet som utgjør ca. 40 % å være høyt. Hurtigkopling kan etter loven skje der det er ”stor fare for at etterforskningen vil lide” dersom man må avvente en rettslig kjennelse. Normalt innebærer dette inntil ett døgn forsinkelse. Etter utvalgets vurdering er en vesentlig del av forklaringen på antallet hurtigkoplinger at dette ofte brukes i narkotikasaker der et stort parti narkotika er under transport til Norge, og i saker der det allerede pågår avlytting og de involverte stadig tar i bruk nye telefonnumre. Også ved hurtigkopling foreligger det et element av kontroll idet beslutningen om hurtigkopling skal fattes skriftlig av politimester eller visepolitimester dvs. at etterforskningsenheten ikke på egenhånd kan iverksette hurtigkopling. Ved hurtigkopling skal denne beslutningen forelegges retten innen 24 timer for godkjennelse. Utvalget har ikke sett tilfeller av misbruk av ordningen dvs. at det har vært iverksatt hurtigkopling der politiet måtte anta at retten ikke ville gi medhold, men det har forekommet saker der retten ikke har godkjent hurtigkoplingen enten fordi det er kommet til nye opplysninger eller at retten har vurdert saken annerledes enn politiet uten at politiets vurdering har vært uskjønnsom. I følge politidistriktenes innrapportering skjedde dette ikke i 2009. I saker av prinsipiell karakter der det ikke har vært ansett å foreligge noe akutt tidspress, har politiet avventet domstolsbehandlingen.

Utvalget har registrert saker der avlyttingen etter utvalgets oppfatning har pågått i for lang tid. Dette har særlig dreid seg om store narkotikasaker. Det synes imidlertid å være en tydelig utvikling i retning av at avlytting normalt skjer over kortere tidsperioder enn tidligere. De vesentligste faktorene for redusert tidsperiode antas å være ressursbelastningen som ligger i pågående avlyttingssak, og en enda mer strukturert og målrettet etterforskning enn tidligere.

Utvalget vil i tiden fremover i konkrete saker sammenholde politiets innledende grunnlagsrapport som dannet fundamentet for rettens beslutning om å iverksette kommunikasjonskontroll, med resultatet av den samlede etterforskningen for å vurdere objektiviteten i de opprinnelige grunnlagsrapportene.

Utvalget vil vurdere å engasjere teknologisk kompetanse for å få relevant bistand ved gjennomgang og kontroll av de dataanlegg som konkret brukes av politiet i kommunikasjonskontrollsaker.

Sletting av data for å ivareta personvernet samtidig som rettssikkerhetshensynene skal ivaretas, reiser særskilte problemstillinger. Sikkerhetskopiering og backupløsninger er også utfordringer i denne sammenheng. Det er dessuten registrert at offentlige forsvarere som har fått tilgang på kopier av avlyttingsmaterialet, opplyser å ha vært utsatt for tyveri av dette.

Utvalget vil i tiden fremover bl.a. se nærmere på tilgang, sletting og oppbevaring av kommunikasjonskontrollmateriale i skriftlig og elektronisk form, bruk av overskuddsinformasjon, grunnlagsrapportenes kvalitet, utveksling av informasjon mellom politi og andre etater mv.

6. NØDRETT

Politiet foretar tidvis kommunikasjonskontroll uten klar hjemmel i lov. I disse sakene påberoper politiet nødrett/nødrettsbetraktninger for å foreta avlytting. Dette kan eksempelvis være en gisselsituasjon eller ved søk etter saknet person.

Bruk av nødrett som grunnlag innebærer at avlyttingen skjer uten noen form for domstolskontroll – verken før, under eller etter metodebruken. Dette kan gi grunnlag for misbruk. Utvalget finner ordningen lite tilfredsstillende og har forslått konkrete endringer.

Etter utvalgets oppfatning krever legalitetsprinsippet, Den europeiske menneskerettighetskonvensjon art. 8 og Høyesterettskjennelse kommunikasjonskontroll-2008-1 klar lovhjemmel for bruk av kommunikasjonskontroll. Nødrett er ingen slik konkretisert lovhjemmel for å utføre en handling, men det er i utgangspunktet et straffrihetsgrunnlag. Konsekvensen av dette er etter utvalgets oppfatning at den ordningen som nå praktiseres, må antas å være rettsstridig, men ikke straffbar.

Utvalget foreslår at det i politiloven og straffeprosessloven innarbeides bestemmelser som gir lovhjemmel for kommunikasjonskontroll også for en del nødrettstilfeller – og da med tilhørende domstolskontroll. Dette bør også omfatte bruk av kommunikasjons-

kontroll ved søk etter saknet person. Ett kriterium for kommunikasjonskontroll i slike tilfeller vil være forholdsmessighetsprinsippet. Ved en slik lovendring må det i forarbeidene presiseres at det heretter ikke vil være adgang til kommunikasjonskontroll der klar lovhjemmel ikke foreligger.

For å illustrere problemstillingen knyttet til bruk av nødrett som grunnlag for avlytting, finner utvalget grunn til å nevne noen eksempler som for anonymiseringens skyld kan være litt bearbeidet.

I en sak om alvorlig frihetsberøvelse ble det etter konkret vurdering fra politiets side funnet at straffeprosessloven ikke ga hjemmel for avlytting. Likevel ble det uten domstolskontroll og med henvisning til nødrett i flere dager foretatt avlytting av et antall telefoner. Flere av dem som ble avlyttet, var ikke mistenkte i saken. Det var etter utvalgets oppfatning også svakheter ved etterforskningen og saksbehandlingen.

Etter drapstrussel overfor en nærstående ble den truede brakt i sikkerhet. For å pågripe den mistenkte ble det deretter iverksatt avlytting under henvisning til nødrett. Hensikten med avlyttingen var ikke å beskytte den nærstående, men på en enkel måte å få pågrepet mistenkte.

Et av landets teleselskaper har tidligere overfor påtalemyndigheten tatt opp problemstillingen idet selskapets ansatte – av politiet under henvisning til nødrett – pålegges å utlevere taushetsbelagt informasjon eller medvirke til kommunikasjonskontroll selv om den ansatte og teleselskapet ikke kan se at det foreligger en reell nødrettssituasjon.

7. STRAFFELOVEN § 60 A

Innføringen av straffeloven § 60 a ("mafiaparagrafen") har gitt utvidet mulighet for avlytting overfor bl.a. alvorlig vinningskriminalitet. I den innledende fasen av en etterforskning er det etter utvalgets oppfatning normalt ikke nok faktisk informasjon i sakene til at politiet og deretter domstolen på forsvarlig grunnlag kan avgjøre om det er relevant med bruk av § 60 a. Dette innebærer at slike vurderinger på dette stadium i for stor grad blir usikker synsing. Dersom § 60 a ikke blir en del av den endelige tiltalebeslutningen, vil dessuten kommunikasjonskontrollmaterialet etter dagens regler ikke kunne fremlegges som bevis under hovedforhandlingen. Dette kan være uheldig for sakens opplysning både for påtalemyndigheten og for de tiltalte.

I noen av politiets maler for begjæring om kommunikasjonskontroll er det innarbeidet forslag til innhold. For bruk av § 60 a kan dette eksempelvis være: "det er viktig å beskrive et nettverk av minst tre personer hvor hovedformålet er å begå den straffbare handlingen" osv. Ordet "nettverk" brukes nå i mange av § 60 a-begjæringene. Straffeloven bruker begrepet "organisert kriminell gruppe". Ved at begjæringene i sin form er relativt like og bruker en løsere beskrivelse av organiseringen, og straffeloven og rettspraksis stiller ytterligere krav før bestemmelsen kan brukes, vil dommernes vurdering av § 60 a i samme sak kunne falle ulikt ut idet man på dette tidlige stadium normalt ikke har noen reell innsikt eller oversikt over de elementer som er avgjørende i relasjon til § 60 a. Antallet kommunikasjonskontrollbegjæringer med henvisning til § 60 a synes økende.

Utvalget er derfor av den oppfatning at en henvisning til § 60 a ikke i seg selv bør gi grunnlag for avlytting, men utvalget ser at det kan være behov for kommunikasjonskontroll også i enkelte meget alvorlige saker med ordinær strafferamme under 10 år. Lovgiver bør ta uttrykkelig stilling til dette. Samtidig bør det vurderes om § 60 a kan gis klarere vurderingstemaer.

For kommunikasjonskontroll kan et alternativ være at § 60 a ikke lenger er relevant, men at det i stedet innføres en adgang til tidsbegrenset kortvarig avlytting i saker med strafferamme under 10 år. Eksempelvis at det med domstolsgodkjennelse i forkant kan tillates avlytting i inntil to uker, og at det deretter konkret må påvises at denne avlyttingen har tilført etterforskingen vesentlig informasjon, for å kunne fortsette avlyttingen av den konkrete telefonen. En annen mulighet er at det foretas en konkret oppregning av konkrete straffebud der kommunikasjonskontroll kan skje, eller en kombinasjon av dette og tidsbegrensning.

* * *

Et samlet utvalg står bak denne rapporten.

Rapporten er slutført få dager etter at utvalget mottok det siste tallmaterialet for 2009.

Oslo den 21. april 2010
For utvalget

Finn Haugen
utvalgsleder

Rapporten er i henhold til kommunikasjonsforskriften avgitt til Justisdepartementet. Kopi er sendt Riksadvokaten til orientering.